27 Μαρτίου 2018
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΒΙΒΛΙΟ

ΒΙΒΛΙΟ 28.12.2014

Σοβαρός, αλλά όχι αγέλαστος

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΔΟΥ

«Προσωπικά, μ’ ενδιαφέρει όχι τόσο τι λέει το βιβλίο, αλλά πώς το λέει. Ενα καλό λογοτεχνικό βιβλίο πρέπει να έχει πρωτοτυπία, ιδιαίτερη φόρμα, γλώσσα επεξεργασμένη, ρυθμό, μουσικότητα», σημειώνει ο Μάκης Τσίτας.

«Ποιος Τσίτας; Αυτός που γράφει παιδικά;» αιφνιδιάζονται πολλοί άνθρωποι του εκδοτικού χώρου, μαθαίνοντας για την πρόσφατη διάκριση του 43χρονου συγγραφέα. Βραβείο Λογοτεχνίας της Ευρωπαϊκής Ενωσης 2014 για το μυθιστόρημά του «Μάρτυς μου ο Θεός» (εκδ. Κίχλη, 2013). Η απορία, μάλλον εύλογη. Εχουν μεσολαβήσει 17 χρόνια από την έκδοση του πρώτου βιβλίου του για ενηλίκους. Στο μεσοδιάστημα, 14 παιδικά –οσονούπω 15– βιβλία.

Με υποδέχεται στο γραφείο του, στο «Διάστιχο» (www.diastixo.gr), το ηλεκτρονικό περιοδικό για το βιβλίο. Στο άνοιγμα της πόρτας, το βλέμμα «ξεγελιέται» στιγμιαία από τη βλοσυρότητα των αδρών χαρακτηριστικών του προσώπου του – μάλλον «φταίνε» τα έντονα φρύδια. Το ζεστό χαμόγελο, ωστόσο, διασκεδάζει την πρώτη εντύπωση. Μας χωρίζουν μόλις δύο χρόνια – ο ενικός, επιβάλλεται. «Σκέψου ότι στα σχολεία που επισκέπτομαι, τα παιδιά φαντάζονται τον συγγραφέα που θα γνωρίσουν γέρο, με άσπρα μαλλιά και γυαλιά. Με βλέπουν με σκισμένο τζιν και T-shirt και αιφνιδιάζονται. Μόνο στα γυαλιά πέφτουν μέσα», θα πει γελώντας.

Με ηλικιακή αφετηρία δημοσιεύσεων σε εφημερίδες και περιοδικά τα 20 και το πρώτο του βιβλίο στα 25, ο συγγραφέας –αντίθετα ίσως απ’ ό,τι θα περίμενε κανείς– δεν μεγάλωσε περιτριγυρισμένος από βιβλιοθήκες:

«Στην οικογένειά μου δεν υπήρχε άνθρωπος που να διάβαζε. Ο πατέρας μου ήταν αυτοκινητιστής, νταλικέρης δηλαδή διεθνών μεταφορών. Απουσίαζε συχνά. Η μητέρα μου, αγρότισσα. Από μικρός κοντά της. Τη βοηθούσα στα χωράφια, κι έμαθα να οδηγώ στα 14 για να κουβαλάω με το αγροτικό τα ροδάκινα και τα βαμβάκια. Πάντα καλός μαθητής, “φυτό”. Παράλληλα, διάβαζα μετά μανίας εξωσχολικά. Βιβλία έπαιρνα μαζί μου και στο χωράφι, για τα μικρά διαλείμματα της δουλειάς. Κάποια στιγμή, στο γυμνάσιο, παθαίνω δύσπνοια. Η μητέρα μου νόμιζε ότι έφταιγε το πολύ διάβασμα. “Βγες έξω!” μ’ έδιωχνε από το σπίτι και μου έδινε λεφτά για να πάω στην καφετέρια. Εγώ τα έπαιρνα κι αγόραζα βιβλία... Πέρασαν έτσι δύο χρόνια». Αρχικά, όλοι νόμιζαν πως θα γίνει φιλόλογος, η λογοτεχνία είχε, όμως, προλάβει να του πάρει τα μυαλά: «Στα 15, ανακοινώνω στη μητέρα μου τη μεγάλη απόφαση: “Θα γίνω συγγραφέας!”. “Βρε αγόρι μου, οι συγγραφείς είναι μεγάλοι άνθρωποι, έχουν πολλά πτυχία, μένουν στην Αθήνα. Τι θα κάνεις εσύ;”».

Μεγαλύτερη πρόκληση για τον Μάκη Τσίτα, η μετάβασή του στην Αθήνα: «Το να φύγω από τη Θεσσαλονίκη και να έρθω στην πρωτεύουσα ισοδυναμούσε με μετανάστευση στη Γερμανία – από τα Γιαννιτσά, όλοι πήγαιναν Θεσσαλονίκη». Ευνοήθηκε από την τύχη; «Δούλεψα πολύ αλλά στάθηκα και πολύ τυχερός. Στα 24, βρέθηκα να είμαι ταυτόχρονα υπεύθυνος των εκδόσεων Μπάστας-Πλέσσας και αρχισυντάκτης στο λογοτεχνικό περιοδικό “Περίπλους”, ακολούθησε το “Index”, το πρώτο free press για το βιβλίο στην Ελλάδα. Κινήσεις με ρίσκο – όπως και το “diastixo.gr” που δημιουργήθηκε πριν από δύο χρόνια περίπου, στην καρδιά της κρίσης. Ο,τι έκανα στη ζωή μου ήταν μέρος της απόφασής μου να γίνω συγγραφέας. Το γράψιμο είναι το σημαντικότερο πράγμα στη ζωή μου, όμως η δουλειά (που έχει πάντα σχέση με τα βιβλία) είναι αυτή που με “γειώνει”».

Πώς θα σκιαγραφούσες το πορτρέτο σου; «Εντιμος, εργατικός, αισιόδοξος. Κι επίσης καλός ακροατής. Συνήθως πιστεύουν ότι είμαι “βαρύς”, δείχνω υπερβολικά σοβαρός.

Περνώντας στη συγγραφική διαδρομή, προκύπτει το ερώτημα τι τροφοδοτεί την πένα του; Η συσσώρευση εμπειριών; Η ανάγνωση βιβλίων; «Ενας συνδυασμός», η απάντηση. «Η καθημερινότητα, η δική μου και όσων έρχομαι σε επαφή. Τα γύρω γύρω και το κοίταγμα προς τα μέσα».

Συγγραφείς που θαυμάζεις; «Κυρίως Ελληνες: Καζαντζής, Πεντζίκης, Ιωάννου, Μπακόλας, Ταχτσής, Σκαρίμπας... Για να μ’ αρέσει πολύ κάτι πρέπει να πω για τον συγγραφέα του: “Πώς το σκέφτηκε ο μπαγάσας;”». Ενας συγγραφέας είναι πιο απαιτητικός αναγνώστης; «Βέβαια. Προσωπικά, μ’ ενδιαφέρει όχι τόσο τι λέει το βιβλίο αλλά πώς το λέει. Ενα καλό λογοτεχνικό βιβλίο πρέπει να έχει πρωτοτυπία, ιδιαίτερη φόρμα, γλώσσα επεξεργασμένη, ρυθμό, μουσικότητα». Ποιες είναι οι συνηθέστερες παγίδες ενός λογοτέχνη; «Η βιασύνη. Κι επίσης το να προσπαθείς να είσαι αρεστός στο πλατύ αναγνωστικό κοινό».

Το «στόρι» του βιβλίου όπως το αποτυπώνει ο συγγραφέας: «Η πρωτοπρόσωπη αφήγηση ενός εύσωμου πενηντάρη που ζει στην Αθήνα λίγο πριν τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Ενός καλοκάγαθου θρησκευόμενου ανθρώπου, που εξιστορεί (με ένα συνεχές “μπρος-πίσω”) τα πάθη του, όσα τον έχουν ταλαιπωρήσει μέχρι τώρα: οι εργοδότες του, οι γυναίκες, η οικογένειά του. Λειτουργεί με τρόπο εμμονικό γι’ αυτό κι ένα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του βιβλίου είναι η επαναληπτικότητα. Και το χιούμορ».

Κεντρική φιγούρα, ο Χρυσοβαλάντης. Πόσο αληθινός μπορεί να είναι ένας τέτοιος ήρωας; «Υπάρχουν άνθρωποι μοναχικοί, έρμαια καταστάσεων, που τους πήγαν όλα στραβά, μέχρι που τους νίκησε η βαριά κατάθλιψη και η παραίτηση. Υπάρχουν πολλοί Χρυσοβαλάντηδες γύρω μας». Πώς «γεννήθηκε» η κεντρική φιγούρα; «Αφού βγήκε το πρώτο μου βιβλίο, το ’96, μου ήρθε στον νου ο ήρωας. Ηξερα αμέσως την αρχή και το τέλος του βιβλίου. Αρχισα να συγκεντρώνω υλικό. Από διάφορες πηγές – έχω πάντα μαζί μου ένα μπλοκάκι και σημειώνω. Μ’ αρέσει να παρατηρώ, να “στήνω αυτί” όταν δω μία ενδιαφέρουσα περίπτωση – έχω περάσει ατελείωτες ώρες σε λεωφορεία, τρένα, μετρό. Δουλεύω, γεμίζοντας χαρτάκια με σημειώσεις, που στη συνέχεια ρίχνω μέσα σε φακέλους. Ξεκινώντας να αντιγράψω τις σημειώσεις, είχα στο μυαλό μου ένα διήγημα – είμαι της “μικρής φόρμας”. Εγραφα, βελτίωνα μέχρι που συνειδητοποίησα ότι έχω να κάνω με μυθιστόρημα».

Τι αηδία έγραψα!

Ο Μάκης Τσίτας δεν πήγε στη Φρανκφούρτη όταν ανακοινώθηκαν τα βραβεία Λογοτεχνίας της Ε.Ε. Στις 18 Νοεμβρίου όμως βρέθηκε στις Βρυξέλλες για την απονομή. Αιφνιδιάστηκε από τη βράβευση; «Ναι, αν και γενικά είμαι ψύχραιμος. Οταν το έμαθα, αισθάνθηκα πραγματικά ευτυχισμένος. Με παίδεψε το γράψιμο – δέκα χρόνια μου πήρε. Στα μισά της συγγραφής, ξυπνάω ένα πρωί κι αρχίζω να το διαβάζω. Μ’ έπιασε απελπισία: “Τι αηδία είναι αυτό που έγραψα;” λέω, έτοιμος –μάρτυς μου ο Θεός– να το πετάξω. Εκείνη την ώρα μου τηλεφωνεί η αδερφή μου, της το λέω και προσπαθεί να με μεταπείσει: “Δεν λυπάσαι τα πέντε χρόνια δουλειάς που έριξες;”. “Οχι, απ’ το να γίνω ρεζίλι”... “Κάνε μου τη χάρη, κλείσε το λάπτοπ και βγες έξω”. Πράγματι, την άλλη μέρα, είχα ηρεμήσει».

Το μυθιστόρημα «Μάρτυς μου ο Θεός» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Κίχλη, ενώ παίζεται στο θέατρο Vault στον Βοτανικό από τις 8/11, σε διασκευή του συγγραφέα και σκηνοθεσία της Σοφίας Καραγιάννη. Πρωταγωνιστεί ο Ιωσήφ Ιωσηφίδης.

Έντυπη έκδοση

Τα σχόλια είναι απενεργοποιημένα

ΕΚΤΥΠΩΣΗ
ΑΠΟΘΗΚΕΥΣΗ
COMMENTS
MAIL
TWITTER
FACEBOOK
INSHARE
GOOGLE PLUS

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ

Το 2017 αποτέλεσε χρονιά ανάκαμψης για τις εταιρείες του ομίλου Viohalco
ΑΝΕΣΤΗΣ ΝΤΟΚΑΣ

«Σβήνουν» εισφορές 42 μηνών για την ειδική προσαύξηση σε 40.000 μηχανικούς
ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

NEWSLETTER

«Να σου πω όσα έχω να σου πω...»
ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Παντελής Μπουκάλας
Οι ήρωες σ’ έναν τόπο εθιμικών εμφυ…

Μαρία Κατσουνάκη
Κάθε σκύλος είναι λιοντάρι στο σπίτι του

Βασίλης Αγγελικόπουλος
Υποβολείο

Μαρία Κατσουνάκη
Η αχαρτογράφητη ζώνη του αλλόκοτου

Παντελής Μπουκάλας
Και στης Μπαλίτσας την ποδιά σφάζο…

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Μια γυναίκα στα βήματα του Ιησού

ΑΙΜΙΛΙΟΣ ΧΑΡΜΠΗΣ

Στην ταινία του Γκαρθ Ντέιβις πρωταγωνιστεί η... Μαρία Μαγδαληνή

ΠΟΛΗ

Κατάλοιπα του χθες στις εκβολές του Κηφισού

ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

Πολλές φορές όταν βλέπω τον εγκιβωτισμό του Κηφισού στις εκβολές του στον Φαληρικό Ορμο, με τα τσιμεντένια τείχη και τον αυτοκινητόδρομο για σκεπή, σκέφτομαι έναν υγροβιότοπο με πουλιά και καλαμιές.

ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΤΗΣ «Κ»

Φέτος
ο Γαστρονόμος,
κάνει Πάσχα
στις Κυκλάδες!

γαστρονόμος
Πάσχα στις Κυκλάδες

Γαστρονόμος

Αυτή την κυριακή με την Καθημερινή.

ΔΙΑΒΑΖΟΝΤΑΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ

Σήμερα Εβδομάδα Μήνας

- «Η μουσική της Ροτόντας», γέννημα της σιωπής
- Η πολιτιστική ατζέντα της Τρίτης
- Συναυλία «Κάτω από τον Σταυρό» από την ΟΠΕΡΑ ΝΕΩΝ
- NEWSLETTER

ΑΞΙΖΕΙ ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΕΤΕ

Ο κομάντο της Κύπρου που νίκησε τον «Αττίλα»

Ερευνα: Οι Ελληνες «επιστρέφουν» στην Ευρώπη

Ενας εφιάλτης δίχως τέλος για παιδιά θύματα σεξουαλικής βίας

NEWSLETTER

Εγγραφείτε στο newsletter της «Κ»
Email Address

Εγγραφείτε

ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε. © 2014-2017